

65558 - Çocukları oruca alıştırmamanın en uygun yaşı kaçırır?

Soru

Çocuğumu hangi yaşta oruç tutturmam vaciptir? Çocukları oruç tutmaya, mescitte namaz kılmaya özellikle teravih namazını kıldırmaya nasıl teşvik ederiz? Ramazan ayında çocukların boş vakitlerini dolduracak İslami fikirleriniz var mı?

Detaylı cevap

Birincisi: Küçük çocuk ergenlik çağına varıncaya kadar oruç ona vacip değildir. Nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle değildir: “Üç kişiden kalem (sorumluluk) kaldırıldıUyuyan uyanıncaya kadar, Deli akıllanıncaya kadar, Çocuk ergenlik çağına varıncaya kadar (bunlara sorumluluk yoktur)’ buyurdu.”[1]

Bununla beraber çocuk oruca alışması için oruçla emredilir, çünkü salih ameller onun lehine yazılır. Anne ve babanın çocuklarını alıştırmaları gereken yaş ise oruca güç yetirdikleri yaştır, buda çocuğun bünyesine göre değişir ancak alimler 10 yaş olarak sınırlandırmışlar.

El Kharki: “şayet çocuk on yaşında ise ve oruca güç yetirirse orucu geçerli olur” demiştir.

İbn Kudame:“ yani on yaşında oruçla emredilir orucu terk ederse bundan dolayı dövülür, aynı namazda olduğu gibi, Ata’, El hasan, İbn Sirin, El zuhri, Katede ve Şafii de çocuk gücü yettiği zaman emredilmesi görüşündedirler”

Evzai:çocuk zayıf düşmeden üç gün peş peşe oruç tutabilirse Ramazan ayının tutulması istenir.

İshak: çocuk on iki yaşına bastığı zaman oruç tutturulur.

On yaşından itibaren başlatmak evladır nitekim Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem namaz terkinde çocuğun vurulmasını emretmiştir. Namaz oruca yakın bir ibadet olduğundan ve ikisi bedenle yapılan ibadet olduğundan aynı hükme tabi tutulması

uygundur, fakat oruç daha zor olduğu için güç yetirilmesi dikkate alınmıştır. Çünkü namaza güç yetiren oruca güç yetiremeyebilir.[2]

Bu, sahabelerin çocuklarına uyguladıkları metottur, gücü yetirene oruç emredilirdi açlıktan ağlayan olursa meşgul olsun diye oyuncak verilirdi, ancak zayıflık veya hastalığa yönelik bir etkisi ve zararı varsa ısrar etmek caiz değildir.

Şeyh İbn Useymin: “ Küçük çocuk ergenlik çağına varıncaya kadar oruca zorlanmaz ancak güç yettiği kadar alışması için emredilir, böylece ergenlik çağına erdiği zaman oruç kolay gelir, ümmetin en hayırlısı olan – sahabeler Allah onlardan razı olsun çocuklarını küçük yaşlarda oruç tuttururlardı.” [3]

Şeyh İbn useymin rahimehullah’a küçük yaşta olduğu için oruç ona zararlı olduğu halde oruç tutmaya ısrar eden çocuğa yemesi için baskı uygulanır mı? Diye sorulduğunda şöyle cevap verdi: “şayet çocuk ergenlik çağına ermemişse ona oruç vacip olmaz, ancak gücü yetiyorsa emredilir, Sahabelerde çocuklarına oruç tuttururlardı ağladıklarında meşgul olsun diye oyuncak verirlerdi, ancak oruç çocuğa zarar verdiği tespit edilirse engellenir, nasıl ki malı telef etmemeleri için küçüklere malların verilmemesini Allah bize emrettiyse, aynı şekilde sağlıklarına zarar olan bir şeyi engellemek zorundayız. Engellemek şiddetle değil uygun bir şekilde uygulanır zira çocuk eğitiminde şiddet uygulanmaz.[4]

İkincisi: Veliler çocuklarını oruca teşvik etmek amacıyla her gün için bir hediye ile ödüllendirebilirler veya yaşlılarıyla daha küçük çocuklarla rekabet ruhu geliştirilir. Veli çocukları mescide giderken yanına alarak namaza teşvik edebilir, özellikle babalarıyla her gün farklı bir mescide giderlerse onlar için teşvik edici olur. Aynı şekilde bu konuda da ödüllendirilebilirler ister övmek ile olur iste onları pikniğe çıkararak veya istedikleri bir şeyi satın alarak vb. şeylerle teşvik edilir.

Maalesef bu konuda teşvik etme konusunda bazı baba ve anneler gevşek davranıyorlar, hatta bazıları ibadetlerden engellemektedirler, bazı veliler çocukları namaza kaldırmamakla veya oruç tutturmamakla şefkatin gereğini yerine getirdiklerini sanıyorlar. Ancak bu durum hem şeriat hem de eğitim açısından yanlış bir düşüncedir.

Üçüncüsü:

Anne ve babalar çocukları Kur'ân okumak, ezber yapmakla meşgul ettirmeleri mümkündür, aynı şekilde yaşlarına uygun kitap okuturlar, ezgiler gibi hem fayda hemde eğlenceyi bir arada bulundurmak amacıyla bir takım kasetler dinletilir veya görsel cd ler izletilir. "Mecd çocuk kanalı" bu konuları faydalı bir şekilde uygulamaktadır. Belirli zamanlarda çocuklara faydalı olacak programlar izletilebilir.

Çocukların terbiyesiyle ilgilenen ve bu soruyu soran kardeşimize teşekkür ederiz, bu da Müslüman ailelerinde olan hayra alamettir, ancak birçok kişi çocuklarda bedensel ve zihinsel enerjiyi çıkaramamakta olup rahatlık ve tembelliğe alışmışlardır ve başkalarına itimat etmektedirler, bunlar zamanında namaz ve oruca alıştırmadıkları için büyüdüklerinde de kalpleri ibadetten uzaklaşır duruma gelmiştir. Daha sonra bunların babaları tarafından yönlendirmeleri zorlaştı. Şayet ilk başta alıştıırılsaydılar son pişmanlığı yaşamazlardı.

Çocuklarımızı terbiye etmeye, ibadetleri sevdirmeye, onlara karşı görevimizi yerine getirmeye Yüce Allah'ın bize yardım etmesini diliyoruz.

[1] - Ebu Davud (4399) Elbani sahih Ebu Davud'ta sahih görmüştür.

[2] - El Muğni 4/412

[3] - Mecmu Fetava İbn Useymin 19/28-29

[4] - Mecmu Fetava İbn Useymin 19/83